

teplotnou Ca metasomatózou (Ca sa uvoľňuje pri serpentinizácii najmä klinopyroxénu) v horninách na leme ultrabázických telies, resp. v dajkových telesách bazaltoidov priamo v telesách ultrabazitov. Zistili sa na Dankovej, v Jaklovciach a pri Brezničke. Ich minerálne zloženie je: granát, klinopyroxén, vezuvián, epidotová skupina minerálov a i. V rodingitoch na Dankovej opísal Háber — Hovorka (1981) Fe-Cu-Pb-Zn mineralizáciu rozptýleného i žilného typu.

Zonálnosť granátu metasedimentov centrálnej zóny Západných Karpát

(Š. Méres — D. Hovorka — J. Krištín)

V metasedimentoch jadrových pohorí i veporických jednotiek Západných Karpát je často prítomný granát. Už pri mikroskopickom štúdiu sú niektoré vzorky granátu nápadne usporiadaním drobných uzavrení v centre granátu a homogénnym lemom (bez uzavrení), čo sa v študovaných typoch granátu prejavuje aj chemickou zonalitou. V pararáľách sa zistili tieto typy chemickej zonalnosti granátov: v Suchom progresívne a regresívne zonálne typy, v Malej Magure regresívne zonálne a v Malej Fatre nezonálne typy granátu. Genéza pozorovaných zonalností je odrazom rôznych metamorfných podmienok počas blastézy granátu.

Petrológia bazaltu od Rakovca (staršie paleozoikum, vnútorné Západné Karpaty)

(D. Hovorka — P. Ivan — L. Jilemnická — J. Spišiak)

Zo štúdia zloženia klinopyroxénu a amfibolu, ako aj distribúcie prvkov skupiny vzácnych zemín vyplynulo: a) bazalt patrí k subalkalickým typom; b) obraz normalizovaného obsahu prvkov skupiny vzácnych zemín svedčí o nevýrazne zvýšenom obsahu LREE a o celkovo primitívnom charaktere hornín; c) prítomný aktinolit, ale aj chlorit, albit, titanit a lokálne aj minerály epidotovej skupiny radia dané horniny jednoznačne do skupiny metamorfítov fácie zelených bridlic (s reliktnými klinopyroxénmi augitového zloženia).

Deuteroperidotit Západných Karpát

(D. Hovorka — J. Spišiak)

Deuteroperidotit (dehydratovaný metaperidotit) tvorí malé teleso v granodioritoch Veľkej Lúky a v metasedimentoch pri Filipove na SV od Brezna. Ich minerálna asociácia vznikla progresívnou rekryštalizáciou pôvodných typov metaperidotitu (serpentinítov). Dôkazom toho sú štruktúry hornín a zloženie minerálnych fáz. Teleso pri Filipove sa metamorfovalo v podmienkach amfibolitovej fá-

cie. Pri rekryštalizácii telesa na Veľkej Lúke bola zdrojom tepla granodioritová tavenina („upečenie“ metaperidotitu asi pri 650 °C).

Horniny s vysokým obsahom Mn zo staršieho paleozoika gemerika (horniny so spessartínom, piemontítom a i.)

(J. Spišiak — D. Hovorka — R. Rybka — J. Turan)

V jednom z vrtov v rudnianskom rudnom poli sme zistili asi 20 m mocnú polohu červenohnedo sfarbených metasedimentov fylitického typu. Pre polohu je charakteristická prítomnosť drobných granátov (spravidla pod 0,1 mm) a lokálne aj červenopleochroického Mn epidotu — piemontitu. Spessartín (okolo 90 % spessartínovej molekuly) tvorí aj anchimonominerálne zhluky konkréciovitého vzhľadu. Majú rozmer 1–20 mm. Horniny predstavujú vo fácií zelených bridlic metamorfované abysálne sedimenty so zvýšeným obsahom mangánu, lokálne pravdepodobne aj s prítomnými Mn konkréciami.

Alterovaný metabazit zo Sloviniek (gelnická skupina, gemerikum)

(P. Ivan)

Minerálne a chemické zloženie metabazaltu gelnickej skupiny okolia Sloviniek poukazuje na viacetapový charakter alterácie. Najzachovalejšie typy postihla regionálna premena vo fácií zelených bridlic. Prebehla v dvoch stupňoch: 1. chloritizácia pyroxénu, suassuritizácia bázičského plagioklasu, 2. albitizácia živca, tvorba tremolitu a aktinolitu. Následná hydrotermálne-metasomatická alterácia, súvisiaca s tvorbou sulfidicko-kremenito-sideritových žíl, má charakter listvenitizácie. Konečným produktom premeny sú apobazitové listvenity zložené z fuchsite, kremeňa a karbonátov (siderit s malým množstvom ankeritu). Pôvodná ofitická štruktúra bazaltu sa pri preмене často zachováva. Výsledky geochemického štúdia metabazaltu poukazujú na jeho pôvodne primitívny charakter, blízky bazaltu stredoocéánskych chrbtov.

Termodynamické podmienky premeny na kontakte alpínskeho granodioritu v južnom veporiku a v kryštaliniku severnej časti Braniska

(A. Vozárová — J. Krištín)

Na stanovenie teploty a orientačne i tlaku sa použili koexistujúce minerály: granát + biotit + granát + biotit + plagioklas + muskovit. Pomocou elektrónového mikroanalyzátoru sa analyzovali vzorky z kohútskeho kryštalinika z vnútornej zóny kontaktnej aureoly. Teploty vypočítané na základe granátovo-biotitového geotermometra sa v metasedimen-